

Антологија

СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Јован Стерија Поповић

ЖЕНИДБА И УДАДБА

„Антологија српске књижевности“ је пројекат дигитализације класичних дела српске књижевности Учитељског факултета Универзитета у Београду и компаније Microsoft®

Није дозвољено комерцијално копирање и дистрибуирање овог издања дела. Носиоци пројекта не преузимају одговорност за могуће грешке.

Ово дигитално издање дозвољава уписивање коментара, додавање и брисање делова текста. Носиоци пројекта не одговарају за преправке и дистрибуцију измењених дела. Оригинално издање дела налази се на Веб сајту www.ask.rs.

Јован Стерија Поповић

ЖЕНИДБА И УДАДБА

Садржај

ОДЈЕЛЕНИЈЕ ПРВО	3
УГЛЕД 1.....	4
УГЛЕД 2.....	7
УГЛЕД 3.....	10
УГЛЕД 4.....	11
УГЛЕД 5.....	13
УГЛЕД 6.....	14
УГЛЕД 7.....	16
УГЛЕД 8.....	18
УГЛЕД 9.....	22
УГЛЕД 10.....	24
УГЛЕД 11.....	26
ОДЈЕЛЕНИЈЕ ВТОРО	28
УГЛЕД 1.....	29
УГЛЕД 2.....	30
УГЛЕД 3.....	35
УГЛЕД 4.....	37
УГЛЕД 5.....	38
УГЛЕД 6.....	41
УГЛЕД 7.....	43
ОДЈЕЛЕНИЈЕ ТРЕЋЕ	45
УГЛЕД 1.....	46

УГЛЕД 2.....49

УГЛЕД 3.....53

УГЛЕД 4.....55

УГЛЕД 5.....58

ЖЕНИДБА И УДАДБА

ПОЗОРИШНИ ОДЛОМЦИ У ТРИ ОДЈЕЛЕНИЈА

ДЈЕЈСТВУЈУЋА ЛИЦА:

У првом одјеленију

МЛАДОЖЕЊА

ПРОВОДАЦИЈА

ДЕВОЈКА

ЊЕН ОТАЦ

МАТИ

КУМАЧА

У другом одјеленију

МЛАДОЖЕЊА

ПРОВОДАЦИЈА

ДЕВОЈКА

ОТАЦ

МАТИ

ТЕТКА

У трећем одјеленију

МУЖ

ЖЕНА

ЊЕН ОТАЦ

МАТИ

ПРОВОДАЦИЈА

ОДЈЕЛЕНИЈЕ ПРВО

ПРОСИДБА

УГЛЕД 1.

ПРОВОДАЦИЈА И МЛАДОЖЕЊА

ПРОВОДАЦИЈА: **К**ао што вам реко, педесет управо које мушки, које

женски, ја сам, то јест, усрећно; и ако Бог да, мислим, још толико.

МЛАДОЖЕЊА: Али зар се може наклоност тако брзо набавити?

ПРОВОДАЦИЈА: Шта наклоност! Момак оће да се жени, девојка треба да се удаје, то је све. Кад се венчаду, онда ће доћи наклоност, ако су паметни, то јест. Није ли тако?

МЛАДОЖЕЊА: Ви имате право. Али ту мора тешко ићи, гди нема познанства издаље.

ПРОВОДАЦИЈА: Хе, хе, хе! Што ти је млад човек. Наклоност, познанство, то су малене ствари. Умети говорити, то је све. Шта мислите, педесет, то јест, и пет, зар је мала шала? „Ја би ону. Ја би онога. Гледајте, брат Симо.“ Зашто не? Пар аљина, то јест, или друго што, пак брат Сима то тако вешто сврши да се сви зачуде. Шта мислите ви, то јест?

МЛАДОЖЕЊА: Непоњатно.

ПРОВОДАЦИЈА: Сваком је то непоњатно; али месојеђе не могу да прођу без свадбе, момци су неспокојни, је л' тако? Какву девојку имам за вас, да вам види око!

МЛАДОЖЕЊА: За мене?

ПРОВОДАЦИЈА: За вас, за вас, с пет хиљада.

МЛАДОЖЕЊА: С пет хиљада?

ПРОВОДАЦИЈА: *(вата се за трбу)*. Аха, како вам је сад? Стотину мени, пак је сместа ваша.

МЛАДОЖЕЊА: Пет хиљада, ви мене у нестрпјеније доводите.

ПРОВОДАЦИЈА: Јошт из какве је куће. Стотину мени, стоји ли, то јест?

МЛАДОЖЕЊА: Је л' одавде?

ПРОВОДАЦИЈА: Овде и нема девојака за вас.

МЛАДОЖЕЊА: Кад ћемо је видити?

ПРОВОДАЦИЈА: Стотина моја, а?

МЛАДОЖЕЊА: Добро, забога; кад ћемо је видити?

ПРОВОДАЦИЈА: Истина, мало је...

МЛАДОЖЕЊА: Кад ћемо је просити?

ПРОВОДАЦИЈА: Охо, момче, тако брат Сима, то јест, не ради. Прво и прво, нове аљине младожењи и проводацији. То је нужно, то јест, јер девојке више гледе на аљине него на самог момка.

МЛАДОЖЕЊА: Одма нека буде.

ПРОВОДАЦИЈА: друго, треба узајмити што више прстења, леп саат, златан ланац, а и дуката, то јест, колико више може бити.

МЛАДОЖЕЊА: То је добро.

ПРОВОДАЦИЈА: А? Зна ли брат Сима шта ради? Иј, какав си ми дрвени младожења (*намешта му мараму*), кад сам ја био тако млад, на мени је морало све да трепти. Мало се ваља налицкати, косу, то јест, угладити, бркове намазати, мирисавке поред себе носити. Кад те види девојка нека јој срце, то јест, заигра.

МЛАДОЖЕЊА: Што чини искуство!

ПРОВОДАЦИЈА: Ха, ха, ха! Допада л' вам се? Но, сад на посао; јер сам ја, то јест, већ јавио.

МЛАДОЖЕЊА: Јавили?

ПРОВОДАЦИЈА: А? Шта држите сад о Сими?

МЛАДОЖЕЊА: Али како сте могли знати да ћу ја хтети?

ПРОВОДАЦИЈА: Шта хтети, стотина је моја, а ја толико ваљда искуства имам да знам, то јест, што је за кога.

Да нисте ви, био би други. Колико је њи ишту ти, Боже, знаш; но ја сам њеним родитељма обећао да ћу наћи прилику добру. Имам ли право?

МЛАДОЖЕЊА: Ја се врло радујем да је на мене та коцка пала. Идем одма справљати што треба.

ПРОВОДАЦИЈА: Охо! Стани мало, момче! Добар, то јест, трговац кад полази у Беч, он каже: идем у Ердељ. Тако и ви треба да чините. Ником ништа, зашто знате: ко пре девојци, онога је девојка.

МЛАДОЖЕЊА: Ја ћу се владати по вашем савету. *(Пође.)*

ПРОВОДАЦИЈА: Чоја за аљине да буде лепа, а не као што ме је један с овом преварио. Али сам га тако усрећио, свађају се као Цигани, то јест.

МЛАДОЖЕЊА: Ја ћу гледати што је најфиније и најскупље. Сад, збогом!

ПРОВОДАЦИЈА: Охо, зар тако? А камо, то јест, алвалук на девојку?

МЛАДОЖЕЊА: Ја мислим, кад свршимо.

ПРОВОДАЦИЈА: Тако се не добија кадуна. Докле год свадба, то јест, не прође, треба да је проводација код младожење на ручку бар у недељи дана по једанпут, то јест.

МЛАДОЖЕЊА: Па изволте.

ПРОВОДАЦИЈА: Ајде де! Само преправи добра вина и доста киселе воде.

МЛАДОЖЕЊА: Немајте бриге. *(Одлази.)*

ПРОВОДАЦИЈА *(сам)*: И ти ћеш се усрећити! Проводација је као восак, то јест, што слепљује ствари, које по себи не стоје. Кад се муж, то јест, са женом свађа, онда вичу: Бог убио, то јест, оног, који нас је свезао, а пре су молили да их свежем. Сад ко је луђи, то јест? - Моје је скрпити и Проводација је као аљинар, то јест, који је задовољан ако се аљина допадне кад се однесе. А што се потом гдикоји осушио, те му је аљина постала, то јест, широка, што је чоја била, то јест, изедена од мољаца, или је изгубила боју, шта је он зато крив? Три дана су моја, а после макар вратове, то јест, поломили.

(Одлази.)

УГЛЕД 2.

(КОД ДЕВОЈКЕ)
ОТАЦ и МАТИ

А

МАТИ: ли, човече, ја не знам шта ти радиш; не бринеш се ништа за

кућу. Ето нам девојки двадесет друга, па јошт седи. Зар оћеш да плете седе косе? Већ ми је срамота и у цркву да идем; а она се, сирота, искида од плача. Не видиш како се чисто губи у лицу? Није шала, срамота од света.

Њене другарице удале се вајкада, а она сирота...

ОТАЦ: Ја знам да је тако, ама што ћу?

МАТИ: Шта не гледаш, забога?

ОТАЦ: Како ћеш, кад се испоганио свет. Није честито ни у кућу ступио, а већ разбира колико девојка има.

МАТИ: Нисмо ни ми сиромаси у бога.

ОТАЦ: Дигла си је с тим проклетим модама па и онај који би хтео, не сме да се усуди; а опет други траже колико не можемо.

МАТИ: Забога, и други људи немају; али се знаду помоћи; а ми, канда је пало неко проклетство на нас. Ко даје иљаду, он проноси: две; која има три, они вичу: пет; довијају се како могу; само смо се ми стисли па не смемо да отворимо уста.

ОТАЦ: Ти знаш, одкад се поквари оно што нисам пре венчања положио новце, одбише се људи.

МАТИ: Ти си му давао векслу.

ОТАЦ: А он је искао новце, па тако ти је.

МАТИ: То се бар зна, да смо од оно доба начинили кућу.

ОТАЦ: И задужили се.

МАТИ: То се не зна тако.

ОТАЦ: Дакако, ти друге умеш да претресаш.

МАТИ: Хеј, хеј, хеј, хеј! Сад ми није до другога него до моје бриге. Да ми је да се девојка отисне, канда би се родила.

ОТАЦ: Само је ти дижи нависоко, па ћеш добро.

МАТИ: Забога, ти знаш да је девојка под фелером, па се мора мало више око ње. Помисли само како би изгледала да јој ниси купио фалишан зуб.

ОТАЦ: Добро, то је зуб; али нашто тако скупе аљине? Нашто те моде и лудорије?

МАТИ: Ја сам мислила да се ко заљуби у њу.

ОТАЦ: О, нашла си! Пружи само иљаде, па нека је и ћорава и без носа.

МАТИ: Ја кажем, немамо пријатеља, па то! Другима се напредује; како тако, тек се скрпи, али код нас баш нико; канда смо се све камењем бацали на људе.

ОТАЦ: Једног сам молио и шта нисам обрицао, и обећао ми је да ће наћи лепу прилику; али видим нема ништа ни од њега.

МАТИ: Хуј, кад помислим да се покладе приближују, грозница ме вата.

ОТАЦ: Уби се, ако можеш.

МАТИ: Кукавна девојка, осушила се од плача.

ОТАЦ: Шта знам.

МАТИ: Ти све „Шта знам, шта знам“, па тако.

ОТАЦ: Ајде, не тандрчи ту.

МАТИ: Да, теби је лако.

ОТАЦ (*мане главом*): Сад мени је лако!

МАТИ: Не умеш, не умеш, па то је.

ОТАЦ: Већ само кад ти умеш.

МАТИ: Други људи промећу се тамо и овамо, мешају се с људма, обећавају, лажу; а ти, како је Бог дао.

ОТАЦ: Ја сад под старост не промени ћуд.

МАТИ: Предићка удаде кћер без крајцаре у пуну кућу. Гледим, боже, кад смо били на свадби, ту су ти огледала, ту су канабета, астали — мило ти је да погедиш. Али и уму људи, брате.

ОТАЦ: Е, шта ћеш.

УГЛЕД 3.

ДЕВОЈКА (*ступни*), ПРЕЂАШЊИ

ДЕВОЈКА: **Ј**едно је момче овде, каже да неки страни људи желе нас посјетити.

ОТАЦ: То ће бити онај. (*Мане главом на матер и одлази.*)

ДЕВОЈКА: Какви су то страни људи?

МАТИ: То су просиоци. Ја не знам каква си. Сваки дан читам и говорим да чистиш људски, а тебе ни брига. Дај овамо ту метлу! Гле, како ти висе пешкири! (*Узме метлу и паја по соби.*) Шта си ту стала? Ајд' у другу собу па се обуци.

ДЕВОЈКА: Мамо, нестало белила.

МАТИ: Тако је, нисам ли ти казала да оставиш бестрага то белило? - Вуци се па узми од мога, али немој све! (*Привезује наново кецељу.*) Па кад идеш, иди људски. Врат исправи, шта си се погурила као баба. Кад дођу, изнећеш слатко и ракију; старог пољуби у руку. Ајде, шта си стала, иди облачи се. (*Девојка пође.*) Опет рамљеш?

ДЕВОЈКА: Па шта ћу да радим?

МАТИ: Ја сам ти казала да се тјелом све као окрећеш, па ће други мислити да ти је такав ход, или да се мазиш. Ајде, сад иди! (*Девојка одлази.*)

МАТИ (*сама, код огледала, намешта се*): Само да је какав честит младић. Девојка ми је у образу лепа, лако ће му се допасти, а нога се и не познаје. — Куд ми се деде човек? Нисмо се ни договорили како ћемо лагати. (*Уређује столице.*) Морамо свршити, макар како било.

УГЛЕД 4.

ПРОВОДАЦИЈА С МЛАДОЖЕЊОМ (*ступи*)

ПРОВОДАЦИЈА: омоси вам бог!

МАТИ: Бог вам добро дао!

ПРОВОДАЦИЈА: Јесте ли ради, то јест, гостима, хе, хе, хе.

МАТИ: Добро сте нам дошли. Заповедајте сести. (*Младожењи.*) Молим изволте.

МЛАДОЖЕЊА: Љубим руку. (*Седну.*)

ПРОВОДАЦИЈА: Па како сте, како се наодите?

МАТИ: Благодарим на питању, здрави смо, фала богу а то је, мислим, највише.

ПРОВОДАЦИЈА: Тако је, здравље је највеће, то јест, благо на свету.

МАТИ: Е молим вас, благо је лако стећи, само кад је човек вредан.

ПРОВОДАЦИЈА: Верујем, особито кад је место као код вас. Гледим, лепа се варош учинила.

МАТИ: А ви нисте скоро овде били?

ПРОВОДАЦИЈА: Има шеснаест година, то јест.

МАТИ: О, од тог доба много се којешта изменило. И ми смо лане кућу правили.

ПРОВОДАЦИЈА: То се види. - А гди нам је газда?

МАТИ: Таки ће доћи. Многи послови, знате, а мора свуд да је сам. На слуге човек не може да <се> ослони.

ПРОВОДАЦИЈА: Богме без газде нема ништа. Тако је и код нас, то јест; кућа сама, свашта доста, па како се човек најмање, то јест, удали, ето ти штете. Откад се

канимо мало куд изићи, па никако; ја, то јест, у послу на једној страни, овај господар на другој, то јест. Најпосле видимо није вајде; пет, шест стотина форинти више или мање, што му драго.

МАТИ: Пропада, богме, господару! Ако се нигди не пази, то се пази код нас, и ја, и мој муж непрестано код млађи; а сирота девојка и не види нам се од посла. Чудим се како се не разболи.

ПРОВОДАЦИЈА: Млади, то јест, могу да поднесу више. (*Младожењи.*) Знате, кад сте ви терали волове у Беч?

МЛАДОЖЕЊА: Ја нисам никада терао.

ПРОВОДАЦИЈА: Наравно, то јест, да ви, то јест, нисте терали, него сте имали настојнике; али сте се и ви доста, то јест, напатили. Колико сте онда, то јест, профитирали?

МЛАДОЖЕЊА: Не знам.

ПРОВОДАЦИЈА (*за себе*): Мазгов! (*Јасно.*) То је чудо да никада неће, то јест, да каже колико кад профитира.

МАТИ: Такав је и мој муж; једва и мени каже, а камоли ком другом. Него све се тешка, канда нема ни пребијене крајцаре. Ја сам се љутила, но видим да има право, јер се овако више чува.

УГЛЕД 5.

ОТАЦ (*стуну*), ПРЕЂАШЊИ

ОТАЦ: луга сам понизан, господо моја, мени је драго да сам ту срећу полућчио.

ПРОВОДАЦИЈА: Ми смо слободу узели вас посетити. (*Устану.*)

ОТАЦ: Мени је особито мило. Та молим. (*Опет се сви посаде.*)

ПРОВОДАЦИЈА: Па како сте ми?

ОТАЦ: Фала богу!

МАТИ: Баш приповедам како смо сами, а толики посао.

ОТАЦ: Е, шта ћемо! Човек док је жив све се једнако мучи: мало рāном, мало око стоке, трговина — ти, Боже, знаш. Али шта знамо, кад човек има деце, треба да се стара.

ПРОВОДАЦИЈА: Тако је богме. (*Младожењи.*) Знате, ваш покојни отац, толике муке, то јест! Пак шта је било? Оставио сину *кућу*, винограде, толико добро, пак отишао, то јест, под земљу.

ОТАЦ: Е молим вас, шта човек деце своје ради неће учинити. Ја имам само једну кћер и чини ми се што год радим, све за њу једну радим.

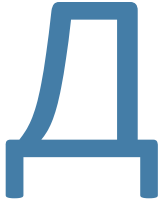
ПРОВОДАЦИЈА: Шта је пријатније за родитеље него кад знају, то јест, да имају добру децу.

УГЛЕД 6.

ДЕВОЈКА (*доноси на служавнику слатко и ракију и послужује ПРОВОДАЦИЈУ*).

ПРОВОДАЦИЈА: обро здравље и срећу. Да Бог дâ да се познамо и боље!

ОТАЦ: Да Бог да!

МАТИ:

ДЕВОЈКА (*младожењи*): Изволте.

МЛАДОЖЕЊА: Ја благодарим! Ракије никад не пијем.

ДЕВОЈКА: Али мало слатког. (*Младожења узима.*)

ПРОВОДАЦИЈА (*оцу и матери*): Ја би молио, то јест, на две-три речи.

ОТАЦ: Заповедајте. (*Оду сви троје у другу собу. Девојка остави служавник на астал, пак седне спрам младожење.*)

ДЕВОЈКА: Лепо време имамо.

МЛАДОЖЕЊА: Врло лепо (*Почивателна.*) Како се унтерхалтујете овде?

ДЕВОЈКА: Доста рђаво.

МЛАДОЖЕЊА: Имате ли леви балова?

ДЕВОЈКА: Не баш; знате, музика нам не ваља, а друштво би прилично било.

МЛАДОЖЕЊА: То је најгоре кад музика не ваља:

ДЕВОЈКА: О, знате, тако ферхунцују да се човек смејати мора. Wir ha'm einen wahren Jucks mit ihr.

МЛАДОЖЕЊА: Ви добро немечки говорите.

ДЕВОЈКА: О молим, ви ме бешемујете. Ich bin eine Deutschverderberin:

МЛАДОЖЕЊА: А, то се не може казати.

ДЕВОЈКА: Какви су код вас балови?

МЛАДОЖЕЊА: Врло лепи.

ДЕВОЈКА: А ви имате и музику лепу?

МЛАДОЖЕЊА: Врло лепу. Него нам је сала малена.

ДЕВОЈКА: О, то ја мрзим! Не може, знате, човек ни да се окрене, особито кад је мало веће друштво. И код нас није тако велика, ал је опет прилична, и слабо се кад и напуни.

УГЛЕД 7.

ПРОВОДАЦИЈА, ОТАЦ И МАТИ ВРАЋАЈУ СЕ.

ПРОВОДАЦИЈА: **А** ви се разговарате, то јест?

МЛАДОЖЕЊА: Мало.

ДЕВОЈКА (*узиђе напоље*).

ПРОВОДАЦИЈА: Баш лепу кћер имате, да је Бог живи!

МАТИ: Бре добра ми је, сирота, и паметна, а радена, радена – ја не знам, откад је мало одрасла, сасвим сам одморна.

ПРОВОДАЦИЈА: Е пријатељу, да вам кажемо зашто смо, то јест, дошли. Као што сам казао, то јест, овај господар, млад као што га видите, има кућу, винограде, стаје и све што му је нужно, то јест, да може лепо живити. Наумио је, ако буде божија воља, себи друга тражити, а и треба да се, то јест, ожени. Без жене бити, то није ништа. Истина, њега су многи, то јест, нудили, но ја како познајем и њега и вас, мислим, то јест, да је за њега најбоља прилика, то јест, ваша кћи: зато сам га, то јест, овамо и довео.

ОТАЦ: Ја вам благодарим, али ви знате, као што сам и казао, ништа не може силом него ако буде од Бога суђено.

ПРОВОДАЦИЈА: Да, да! Ако буде, то јест, од Бога суђено. Ја мислим да му немате шта забавити.

ОТАЦ: Боже сахрани! Ви сте Девојку видели; распитајте и даље, а и ми ћемо распитати, пак ако буде од Бога суђено.

ПРОВОДАЦИЈА (*младожењи*): Како вам се допада девојка?

МЛАДОЖЕЊА: Она се мени врло допада.

ПРОВОДАЦИЈА: Е, пак шта ћемо ту много, то јест, распитивати. Срећу нико не нађе са свећом. Дајте девојку да је дарујемо. (*Младожењи.*) А?

МЛАДОЖЕЊА: Како знате, *(лагано)* гледајте за новце.

ПРОВОДАЦИЈА: Е, шта ћемо више, то јест.

ОТАЦ: Кад је тако, нега Бог благослови. Ајде, жено!

МАТИ: Опростите, богме нисмо се надали па девојка није ни преправна, а и млада је јошт.

ПРОВОДАЦИЈА: Е молим вас, само срећа од Бога и добар, то јест, живот. *(Мати одлази.)*

ОТАЦ: То богме. Само нека су од Бога срећни, и нека се пазе.

МЛАДОЖЕЊА: *(Новце за бога!)*

ПРОВОДАЦИЈА: Као што ја момка познајем, није лепо да га у очи фалим, а чућете, то јест, и од други како је добар, вредан и паметан. Не зна вам тај шта су кафане, шта су карте и друга ђаволства, то јест.

МЛАДОЖЕЊА: А, тога нема.

ОТАЦ: Само карте не; то је отров за млада човека.

ПРОВОДАЦИЈА: Видићете и знам да ћете ми благодарити.

УГЛЕД 8.

МАТИ С ДЕВОЈКОМ, ПРЕЂАШЊИ

ДЕВОЈКА (*приступи проводацији, па га пољуби у руку*).

ПРОВОДАЦИЈА: ива била, снао!

ОТАЦ: Послужи, Јулка, наши гости слабо пију.

ПРОВОДАЦИЈА: Стиде се, то јест, ха, ха, ха! (*Девојка понуди проводацију.*)

ПРОВОДАЦИЈА (*тихо*): Гледај каквог сам ти момка довео, као да га је молер писао: А јошт док му у кућу уђеш. Шта велиш, то јест, би л пошла за њега?

ДЕВОЈКА: Како каже мама и тата.

ПРОВОДАЦИЈА: Е, добро је! Нећеш се, то јест, нимало кајати. Пуна кућа, то јест, што ти срце иште. (*Гласно.*) Свако добро и срећу!

ОТАЦ: Да Бог да!

ПРОВОДАЦИЈА (*напије се, па опет тихо девојки*): Проводацији леп дар, то јест. (*Младожењи, ког девојка послужује.*) Дед, младожења, овакве девојке нема у нас, то јест.

(*Младожења дарује девојку; она опет пољуби проводацију у руку и одлази.*)

ПРОВОДАЦИЈА: Е, фала богу, срећно свршисмо!

МАТИ: Само срећу од Бога!

ОТАЦ: То и ја кажем.

МЛАДОЖЕЊА (*проводацији тихо*): Новце, забога!

ПРОВОДАЦИЈА: Ако буду паметни и вредни, то јест, биће и среће.

МАТИ: Тако је, богами, и ми нисмо имали много кад смо се узели, пак ево сад, фала богу!

ОТАЦ: Та изволте, пијте. Дед море, пуницо, шта си се ти улењила.

МАТИ (*точу*): Заповедајте.

ПРОВОДАЦИЈА: Срећу и здравље од Бога, да Бог да што смо започели да срећно свршимо, да се пофалите и ви с нама, и ми с вама!

МАТИ: Да Бог да и мати Божија, само љубав и добар живот.

МЛАДОЖЕЊА: (*Та новце, зар не чујеше?*)

ПРОВОДАЦИЈА: Е пријатељу, ви знате садашњи обичај. Истина, као што сам, то јест, и казао, наш младожења има кућу, винограде, воденице (*младожењи*), две или три? - уверићете се, то јест, свашта доста. Али ви знате, то јест, какав је свет: ако узме без новаца, срамота. Зато да знамо напред, колико девојка има.

ОТАЦ: За то ћемо најлакше. Само нек су од Бога срећни! Ево све што видите овде, то је њино и Божије.

ПРОВОДАЦИЈА: То је лепо.

МАТИ: И МИ СМО већ стари, који дан јошт, па ком ће све него њима.

ОТАЦ: Мислио сам дати пет хиљада, и тако сам и казивао; но опет мислим, боље је више негол мање.

ПРОВОДАЦИЈА (*младожењи*): Е, видите л', то јест!

МЛАДОЖЕЊА: Ја управо нисам стао за новцима, нешто сам дао и под интерес, а уложио сам и у ракију; него сам добио вољу да начиним једну воденицу, па би ми баш сад требало.

ОТАЦ: Е, фала Богу, у нас су новци увек готови!

МАТИ: Ви сте наше дете, коме ћемо ако нећемо вама. Само нек је среће!

ПРОВОДАЦИЈА: Тако је, то јест, тако; код добри и поштени људи нема много извијања, то јест, и кубуре. Кад ће бити весеље? (*Матери.*) Јесте ли ви испитали девојку, то јест?

МАТИ: Она вели, како старији уреде.

ПРОВОДАЦИЈА: То је знак да јој је по вољи, то јест. (*Младожењи.*) Пак шта велите, кад ћемо?

МЛАДОЖЕЊА: Како они нареде.

МАТИ: Знате, девојки ваља много којешта, а ради смо да нам не црвени образ. Зато ћемо јавити, докле јошт видимо.

ОТАЦ: Ако вам је повољно, довече може бити прстен, па већ после видићемо.

ПРОВОДАЦИЈА: То је добро, *(младожењи)* а?

МЛАДОЖЕЊА: Ја не браним, да не морамо опет долазити.

МАТИ: И ја кажем, зашто би двапут трошили.

ПРОВОДАЦИЈА: Већ за трошак није, то јест, ништа, него пропада, то јест, кућа.

МАТИ: И то, и то.

ПРОВОДАЦИЈА: Ајде, младожења, жури се што треба, то јест, за довече.

(Младожења пољуби оца и матер у руку, они њега у образ.)

ПРОВОДАЦИЈА: Збогом, пријатељу!

ОТАЦ: Збогом!

ПРОВОДАЦИЈА *(у поласку матери)*: Пак пријо, само једну добру киселу чорбу за вечеру, то јест.

МАТИ: Што год заповедате, све ће бити.

ПРОВОДАЦИЈА: Хе, хе, хе, и право је, каква је лепа прилика, то јест. Онако једног печеног ћурка с целером, то јест, а пријатељу, шта велиш?

ОТАЦ *(смеши се)*: Тако, тако, кажите им све; јер знате какве су жене: „Е, па нисмо знале“.

ПРОВОДАЦИЈА: За тесто вам слабо марим, само нек је добро вино.

ОТАЦ: Већ зато ћемо се потрудити.

ПРОВОДАЦИЈА: Е, сад, збогом! *(С младожењом одлази.)*

ОТАЦ: Но, фала богу, скиде ми се брига с врата!

МАТИ: Види се бити добар момак.

ОТАЦ: Како је, тако је, само нек иде беда из куће.

МАТИ: Кога ћемо звати на прстен?

ОТАЦ: Зови - комшију једног и другог, па ето ти.

МАТИ: Ја мислим да зовемо и кума Марка.

ОТАЦ: Шта ће ти тај?

МАТИ: Та знаш, добар је на језику, ако ови окупе за новце.

ОТАЦ: Па ради како знаш. *(Одлази.)*

МАТИ *(спрема с астала)*: Добро је, добро је. Фала богу, кад се сврши. - Јулка!

ДЕВОЈКА *(из друге собе)*: Чујем, мамо.

УГЛЕД 9.

ДЕВОЈКА, МАТИ

ДЕВОЈКА: та ме зовете?

МАТИ: Довече ће ти бити прстен.

ДЕВОЈКА: Ала врагу...

МАТИ: Зар ти није по вољи?

ДЕВОЈКА: По вољи, кад нема бољега.

МАТИ: Шта ћеш, ћерко, доста си и седила.

ДЕВОЈКА: Ја знам. Да сте ме удали кад сам била од шеснаест година, него ви све: „Млада ми је девојка, млада ми је девојка.“

МАТИ: Пак и јеси била млада.

ДЕВОЈКА: Дабогме млада, сад ето како се удајем.

МАТИ: Пак шта ће? Момак је леп, а види се и добар бити. Уз то је јошт и богат, па куд ћеш више?

ДЕВОЈКА (*наслони главу на руку, па се замисли*).

МАТИ: Ајде шта си луда. Познајем ја, ти ћеш бити срећна с њим.

ДЕВОЈКА (*кроз плач*): Нити знам каква му је кућа, нит има ли што, него ајд па прстен.

МАТИ: Забога, девојко, људи нам кажу да врло добро стоји. А друго, богме ћерко, и ти не можеш много пробирати; мало ти је време прошло, а други траже и новаца много.

ДЕВОЈКА (*плаче*): Ја знам да сам несрећна.

МАТИ: Ајде, немој бити луда! Тако сам и ја лудовала кад сам се прстеновала, пак после, красно задовољна.

ДЕВОЈКА: Дабом'!, кад нисте били лепи!

МАТИ: Ајд бестрага; ја нисам била лепа, него ти с том ногом!

ДЕВОЈКА (*плаче*): Сад ми се још подсмевајте.

МАТИ: Но, доста већ, иди те гледај за довече!

ДЕВОЈКА (*устане*): Да га ђаво носи и с прстеном и удајом! (*Одлази.*)

МАТИ: Луда девојка! Али тако свака мора мало да прозанати. Ја сам јошт горе чинила.

УГЛЕД 10.**ДЕВОЈЧИНА КУМАЧА И ПРЕЂАШЊА**

МАТИ: **О**, Персо! Откуд ти тако?

КУМАЧА (*пољуби је у руку*): Ето и ја наканила се да видим шта ради Јулка.

МАТИ: Баш си добро дошла, довече је Јулкин прстен.

КУМАЧА: Је л истина? А ја сам чула нешто.

МАТИ: Од кога си чула?

КУМАЧА: Та већ говоре сви.

МАТИ: Кад бр'?

КУМАЧА: Е, ви знате какав је свет. - Је л' добра прилика?

МАТИ: Врло добра. Баш сам задовољна.

КУМАЧА: Но, то ми је особито мило.

МАТИ: А шта ће, доста је и пробирала.

КУМАЧА: Та пробирати, то није ништа.

МАТИ: Ајде; па да гледамо после и тебе.

КУМАЧА: Е, за мене има још времена.

МАТИ: Шта има времена, треба да гледаш за себе. Доста си браћу служила.

КУМАЧА: Та. - А гди је Јулка?

МАТИ: Е - Јулка ти се забунила. Знаш како је.

КУМАЧА: Остаћу да јој помогнем. Само да јавимо мами.

МАТИ: Богами, баш добро. Ајде, скини ту мараму велику и рукавице, сад ће и Јулка доћи. *(Одлази.)*

КУМАЧА *(скинула мараму, па се гледа на огледалу)*: А шта мени фали?

УГЛЕД 11.

ДЕВОЈКА, ПРЕЂАШЊА

ДЕВОЈКА: гле кумаче!

КУМАЧА (*трчи јој, па се пољуби*): Боже, па крије, крије, као да ће јој ко преотети!

ДЕВОЈКА: Богами, нисам ни знала.

КУМАЧА: Море, је ли млад, је ли леп?

ДЕВОЈКА: Мани га врагу, велики је.

КУМАЧА: Ћути, лудо, шта ће ти прапорац.

ДЕВОЈКА: Ћаво га знао, нисам нимало задовољна.

КУМАЧА: Бре, благо теби, кад се удајеш!

ДЕВОЈКА: Е, благо да! Море, док си девојка, бар знаш што живиш; а кад се удаш, богзна како ће те муж држати.

КУМАЧА: Е, мани врагу, опет је боље кад си удата! Своја си госпођа и себи радиш. А овако код оца...

ДЕВОЈКА: Сад како му је, тако му је!

КУМАЧА: Море, кад ће бити свадба?

ДЕВОЈКА: Ћаво га знао.

КУМАЧА: Ваљда нас нећеш ни у сватове звати.

ДЕВОЈКА Е, нећу да!

КУМАЧА: Море, па после да нам кажеш како се с мужем живи.

ДЕВОЈКА: Чекај док се и ти удаш, пак ћеш видети.

КУМАЧА: Ја потрчала да ти помогнем. Знам да си забуњена.

ДЕВОЈКА: Е, забуњена да!

КУМАЧА: Море, чудно је кад се девојка удаје. Мене је једанпут један просио, па нисам могла три ноћи да спавам.

ДЕВОЈКА: А мени није ништа.

КУМАЧА: Море, немој заборавити кад пођеш на венчање да ме повучеш.

ДЕВОЈКА: Нећу, само се ти нађи око мене.

КУМАЧА: И да спавам пре венчања код тебе - оћеш?

ДЕВОЈКА: Зашто не, бар ћеш ме очешљати.

КУМАЧА (*загрли је*): Ју, благо теби, кад се удајеш!

ОДЈЕЛЕНИЈЕ ВТОРО

ШЕСТ НЕДЕЉА ПРЕ ВЕНЧАЊА

УГЛЕД 1.**ДЕВОЈКА (сама седи и плете)**

ДЕВОЈКА: равно мије кумача казала да нећу моћи спавати. Како очи затворим, ето ти ми свадбе. Да га ђаво носи, сад опет уредили после Ускрса; зашто нису догодине? Лако је њима! Да, они мисле да је други луд.

УГЛЕД 2.

МЛАДОЖЕЊА (*ступи*), ПРЕЂАШЊА

МЛАДОЖЕЊА: луга сам понизан, господична.

ДЕВОЈКА: Службеница.

МЛАДОЖЕЊА: Како сте, господична? (*Пољуби је у руку.*)

ДЕВОЈКА: Како видите. Изволте сести.

МЛАДОЖЕЊА: Љубим руку. (*Узме столицу и седне до ње; она се мало одмакне.*)
Па шта сте снивали?

ДЕВОЈКА: Ја обично не снивам ништа.

МЛАДОЖЕЊА: То је добро. Господична, ја сам узео слободу мало вам време прекинути.

ДЕВОЈКА: Благодарим.

МЛАДОЖЕЊА: Једва чекам онај час кад ћемо непрестано заједно бити.

ДЕВОЈКА: Ја сам тако у послу да ми то слабо и на ум пада.

МЛАДОЖЕЊА: Ваша лепота...

ДЕВОЈКА: Ви опет почињете комплиментирати.

МЛАДОЖЕЊА: Ваше очи...

ДЕВОЈКА: Ви тако умете шмајхловати да човек мора мислити да је истина.

МЛАДОЖЕЊА (*ухвати је за руку*): Слатка моја, ви не знате како за вама чезнем!

ДЕВОЈКА: О, врага, извукла ми се машлија.

МЛАДОЖЕЊА: Зар ви мене немате радо?

ДЕВОЈКА: Ја не знам одкуд сте дошли на то? Да вас немам радо, не би за вас ни полазила.

МЛАДОЖЕЊА: Па зашто сте тако ладни?

ДЕВОЈКА (*смеши се*): Моје су руке увек вреле.

МЛАДОЖЕЊА: Јесте ли били кад заљубљени?

ДЕВОЈКА: То не знам шта је.

МЛАДОЖЕЊА: Чудо!

ДЕВОЈКА: Код мушки верујем да је чудо. Они се у сваку девојку заљубе, коју год виде.

МЛАДОЖЕЊА: Зар нас држите за тако непостојане?

ДЕВОЈКА: Већ то је општепознато.

МЛАДОЖЕЊА: Видићете какав ћу спровоу вас бити.

ДЕВОЈКА: Могућно је да ћете ви један учинити изјатије.

МЛАДОЖЕЊА: Ви ћете се уверити.

ДЕВОЈКА: То ћу дакле ја бити најсрећнија на свету.

МЛАДОЖЕЊА: Нећу се маћи од вас:

ДЕВОЈКА: И шта ћете још радити?

МЛАДОЖЕЊА: Непрестано ћу вам угађати. Што помислите, то ће бити учињено.

ДЕВОЈКА: Зацело?

МЛАДОЖЕЊА: Уверићете се.

ДЕВОЈКА: Чекајте да видимо је л' истина. (*Извади разговорне карте из ормана.*)

МЛАДОЖЕЊА: Шта вам је то?

ДЕВОЈКА: Карте у вопросам и одговорима. (*Промеша.*) Изволте извући једну.

МЛАДОЖЕЊА: Зар ви тако много држите на карте? Али кад је ваша воља, нека буде. (*Извуче, па чита.*) „Перете ли зубе?“

ДЕВОЈКА: А, није тако, ја треба да вучем.

МЛАДОЖЕЊА: Засад нека остане овако пак ћете после ви.

ДЕВОЈКА: Ајде, кад сам погрешила. *(Вуче.)*

МЛАДОЖЕЊА: Дакле: „Перете ли зубе?“

ДЕВОЈКА *(чита)*: „То мој обичај није“.

МЛАДОЖЕЊА: Ово баш није истина. Ваши су зуби бели као снег. *(Извуче.)* „Милујете ли белило и руменило?“

ДЕВОЈКА *(извуче)*: „Ја би се за апотекара удала.“

МЛАДОЖЕЊА: Е, да! *(Извуче једну карту.)* „Колико година имате?“

ДЕВОЈКА: „Лепа је ствар тајну чувати.“

МЛАДОЖЕЊА: „Зашто каже жена: мој муж; а муж за жену: моја госпођа?“

ДЕВОЈКА: „Узмите се на ум“.

МЛАДОЖЕЊА: Аха! То значи: жена је у кући господар, јелте? *(Извуче.)* „Може ли вам се на вашу реч веровати?“

ДЕВОЈКА: „Мачка је мени најмилија у кући.“

МЛАДОЖЕЊА: „Шта би мислили кад би се удали?“

ДЕВОЈКА: „О, како су срећне удовице.“

МЛАДОЖЕЊА: Ето видите.

ДЕВОЈКА: Морао је ко тако наместити. *(Промеша карте.)* Изволте сад.

МЛАДОЖЕЊА *(извуче једну)*. „Зашто се увек љубите кад се с другарицама састајете и од њи растајете?“

ДЕВОЈКА: „Не уздај се много на постојанство женско.“ - Чекајте мало да ја питам, а ви одговарајте. *(Да му карте, које он промеша и потом јој пружи те извуче једну.)* „Јесте ли ми верни?“

МЛАДОЖЕЊА: „Сваког месеца по једанпут.“

ДЕВОЈКА: То верујем. *(Извуче.)* „На чему ви љубов оснивате?“

МЛАДОЖЕЊА *(извуче карту)*: „Имате ли новаца?“

ДЕВОЈКА: Као: без новаца нема код мушки љубови. Није ли тако? *(Извуче.)* „Како обично време проводите?“

МЛАДОЖЕЊА: „Нема веће досаде него непрестано са женом седити.“

ДЕВОЈКА *(смеши се)*: То је оно што сте ми отоич казали. *(Извуче.)* „Шта сад мислите?“

МЛАДОЖЕЊА: „Моја је највећа брига како ћу вас варати.“

ДЕВОЈКА: Ето видите, такви сте ви мушки.

МЛАДОЖЕЊА: Господична, то су само карте.

ДЕВОЈКА: И карте погађају.

МЛАДОЖЕЊА: А погађају ли за вас?

ДЕВОЈКА: За мене нису ништа ни казале.

МЛАДОЖЕЊА: Да се оставимо шале, но да се на наш разговор повратимо. Господична, ви ћете видети како вас ја радо имам.

ДЕВОЈКА: То ми је врло драго.

МЛАДОЖЕЊА: Једва чекам дан венчања.

ДЕВОЈКА: И тај ће проћи.

МЛАДОЖЕЊА: Зар сте ви тако нечувствителни?

ДЕВОЈКА: Не знам и ово време какво је, све ветар — никако да се уталожи.

МЛАДОЖЕЊА: Овај ветар и на мене дјејствује. Господична, ја не могу никако да се растанем од вас.

ДЕВОЈКА: А ви изволте остати.

МЛАДОЖЕЊА: Какву желите да вам купим венчану аљину?

ДЕВОЈКА: Како купите, ја ћу бити задовољна.

МЛАДОЖЕЊА: Али ја би желио знати ваш густ?

ДЕВОЈКА: Мој је густ онај који је и ваш.

МЛАДОЖЕЊА: О, како сам срећан!

ДЕВОЈКА: Како?

МЛАДОЖЕЊА: Да такву супругу добијам.

ДЕВОЈКА: Ви ме опет застиђујете.

МЛАДОЖЕЊА: Слатка господична, једну молбу имам.

ДЕВОЈКА: Заповедајте.

МЛАДОЖЕЊА: Али, оћете л' ми учинити!

ДЕВОЈКА: Ако могу, зашто не.

МЛАДОЖЕЊА: Један пољубац.

ДЕВОЈКА: А, од тога нема ништа.

МЛАДОЖЕЊА: Видите какви сте, а како вас ја радо имам!

ДЕВОЈКА (*устане*): Опростите, имам посла.

МЛАДОЖЕЊА: Ту не треба много времена, један пољубац!

ДЕВОЈКА: Ви ме вређате тиме.

МЛАДОЖЕЊА: Слатка господична, можете ли бити тако свирепи?

ДЕВОЈКА: Молим, престанте од тога јер ћу побећи.

МЛАДОЖЕЊА: Само један.

ДЕВОЈКА: Ево ми иде неко.

МЛАДОЖЕЊА: Ах, какви сте!

УГЛЕД 3.

ПРОВОДАЦИЈА, ПРЕЂАШЊИ

А

ПРОВОДАЦИЈА (*младожењи*): **А**, овде сте; ја знам, то јест, гди вас треба тражити.

МЛАДОЖЕЊА: Ја најрадије овде проводим време.

ПРОВОДАЦИЈА: Е, јесам ли добро, то јест, учинио, што сам вас овамо довео?

МЛАДОЖЕЊА: Никад вам нећу моћи довољно благодарити.

ПРОВОДАЦИЈА: Верујем, каква девојка, то јест.

МЛАДОЖЕЊА: Сваке ћете недеље код нас ручати.

ПРОВОДАЦИЈА: И треба, то јест, да вас обилазим. (*Девојки.*) А како сте ми ви задовољни? (*Она га пољуби у руку.*) Хе, хе! Нема без мене ништа, а? Па како сте, то јест?

ДЕВОЈКА: Благодарим на питању.

ПРОВОДАЦИЈА: Јесте ли весели?

ДЕВОЈКА: Зашто не би била весела?

ПРОВОДАЦИЈА: Хе, хе! Чекајте само, док отидете у своју кућу. (*Младожењи.*) Како стоји, то јест, с аљином младе невесте?

МЛАДОЖЕЊА: Ја питам фрајлицу какав јој је густ, па неће да ми каже.

ПРОВОДАЦИЈА: И! какав си ми младожења! Узми, то јест, што је најлепше и најскупље, па ето ти. (*Девојки.*) Није ли тако, то јест.

ДЕВОЈКА: Ја ћу бити задовољна, како ми донесу.

ПРОВОДАЦИЈА: Шта задовољна; треба да је најлепша од свију у вароши. Ја сам шездесет, то јест, усрећно; али овако добру прилику с обадве, то јест, стране, нисам никада имао. Ајде, младожења, не треба ту много око младе невесте него гледај те узимај што је нужно, то јест.

МЛАДОЖЕЊА: Ја ћу одма свршити. *(Девојки.)* Препоручујем се.

ДЕВОЈКА: Службеница.

(Младожења одлази.)

ПРОВОДАЦИЈА: Заљубљен је у вас као зец. Ал' сте и добили прилику, добру, то јест, какови мало има.

ДЕВОЈКА: Мама је у другој соби, да је зовем.

ПРОВОДАЦИЈА: Није нужно, то јест. Видићете само док му у кућу уђете: свашта доста, виногради, воденице, пет стотина јутара, то јест, ораће земље, толика рана, ти Боже, знаш. Бићете прва, то јест, госпођа.

ДЕВОЈКА: Јесте ли били с татом?

ПРОВОДАЦИЈА: Он све зна, то јест. Само док видите, то јест, каруце; нема такве нико у вароши. Видићете, то јест; све се не може ни избројати. А ко би другоме могао избројати што има, то јест, по кући? Хе, хе, проводацији о свадби лепши, то јест, дар, него о прстену.

ДЕВОЈКА: Оппростите, богами нисам била спремљена; мама је мислила да ме јошт не удаје.

ПРОВОДАЦИЈА: Али кад се појави овакова, то јест, прилика! Онда би гриота била пропуштати. Но ја се надам да ћете ми, то јест, благодарити, што сам вам довео овакову, то јест, партију. *(Глади је ао образу.)* Хе, хе, ал' ћеш да се шириш. *(Она га пољуби у руку.)* Сад морам да идем зашто имам, то јест, јошт један посао. Збогом, снао, то јест!

ДЕВОЈКА: Службеница.

(Проводација одлази.)

ДЕВОЈКА *(сама)*: Ју, благо мени! док седнем на каруце, па се извалим овако *(седне небрижљиво на столицу)*, како ће ми друге завидити! А моја кумача и Ната Мишина пући ће од једа. *(Ћипи, па подскакује.)* Благо мени, благо мени!

(Одлази.)

УГЛЕД 4.

(Друга соба) МАТИ И ДЕВОЈЧИНА ТЕТКА

ТЕТКА (*гледа у карте, које су по асталу разређане*): во млад момак у

кући с мислима и персоном; води венчање у глави. други један црномањаст држи се смртан. (*Броју.*) Један, два, три, четири, пет, пет, шест, седам, осам, девет, десет - једанаест, дванаест - тринаест, цела истина. Гледај, како се карте крсте; нешто фришко.

МАТИ: Хеј, хеј, кад би то било!

ТЕТКА: Да је поклопим. (*Скупи карте и мешајући шапуће.*)

МАТИ: И ова је прилика добра, али кад би она била...

ТЕТКА (*почем је карте промешала, хукне, пак и да матери, да дигне*).

МАТИ (*диже*): Да Бог да, да буде истина!

ТЕТКА (*ређа карте*): Тако једанпут код сека Миље, нестала им сребрна кашика. Бацам ја, кашика је у кући. Кад, шта је било: украла слушкиња. (*Дигне три карте са стране, па и паказује матери.*) Ево, млад момак с венчањем стоји у кући. (*Разгледа друге карте.*) Цела истина! Ала је овај други смртан; но јошт се нада. (*Прстима куца карте по реду.*) Венчање зацело; - мала забава. Девојки велика радост, и новци у кући.

МАТИ: То је.

ТЕТКА (*скупи карте*): Откад ја размећем карте, нису ме ниједанпут превариле.

УГЛЕД 5.

ДЕВОЈКА, ПРЕЂАШЊЕ

МАТИ: де си ти, девојко?

ДЕВОЈКА: Био ми је младожења.

МАТИ: Шта је хтео?

ДЕВОЈКА: Ништа, дошао на разговор. Искао је и да ме пољуби.

МАТИ: Пак бићеш му допустила?

ДЕВОЈКА: Нисам.

МАТИ: Тако треба. Девојка мора да се онде покаже равнодушна што јој је најмилије. Него, знаш шта је? Од твоје свадбе неће, чини ми се, ништа бити.

ДЕВОЈКА (*жалостиво*): Забога, мамо, зар да останем овако? Та ако вам није гриота, да вам је срамота од људи.

МАТИ: Ћути, лудо, теби се друга срећа појавила. Марић оће да те узме.

ДЕВОЈКА (*радосно*): Марић, мамо?

МАТИ: Марић, дакако. Је л' ти је сад по вољи? ДЕВОЈКА: Ју, како је леп и богат!

МАТИ: Пак је бар и господин.

ТЕТКА: Јошт какав!

МАТИ: Шта мислиш ти, каква ћеш бити у вароши.

ДЕВОЈКА: Ах, да ме љубе у руку, и да ме зову милостивом госпојом.

МАТИ: И ја ћу поред тебе бити у чести.

ДЕВОЈКА: Па кад аусфарујем, бединтер отрагу...

ТЕТКА: Бре толико благо!

ДЕВОЈКА: Зато је он са мном онолико играо на балу.

МАТИ: И ја сам се чудила што толико око мене ходи, и тражи да се са мном разговара. Он се заљубио у тебе.

ТЕТКА: Бре, како жали кад је чуо да си се прстеновала.

ДЕВОЈКА: Па да покваримо. Волим бити милостива госпођа, него да се за трговца удам.

ТЕТКА: То и ја кажем.

ДЕВОЈКА: Зашто овом не јавите да нема ништа од свадбе?

МАТИ: Не смем док ти се с оцем не разговорим.

ДЕВОЈКА: Ју, благо мени!

МАТИ: Само се паметно владај. Немој се јако белити јер си и тако плава.

ДЕВОЈКА: Мамо, да мије мало турска белила.

МАТИ: Ја знам, али кад нема, добро је и ово. Видиш како и мени добро стоји.

ДЕВОЈКА: Само да се сврши.

ТЕТКА: Ево, карте кажу зацело.

МАТИ: Како би било да одемо каквој врачари?

ДЕВОЈКА: То, мамо, то! Знате како је из Шенићкине куће прелетела кокошка преко сандука покојне Маце Устићеве, па је после Устић узео.

ТЕТКА: Јесте, јесте; чудили смо се сви који смо пратили: кокошка црна, таман кад је сандук спровођу пенџера био, излети напоље, па пр преко сокака. Ја сам одма казала да ће Устић Пелу узети, па тако је и било.

ДЕВОЈКА: Па гледајте, тетка, и за мене.

ТЕТКА: Немај бриге, душо.

МАТИ: Хеј, хеј! Кад би те Марић узео, онда би била срећна мати.

ДЕВОЈКА: Је л истина да је Марић врло љут?

ТЕТКА: То је ништа; кад пођеш на венчање, ако се срећно сврши, ударићемо трипут сикиром о праг, па гледај да баш преко белеге пређеш. У цркви стани му на ногу, а ми ћемо уватити три жабе, пак ћемо облепити лонац и кувати, докле се год из цркве не вратите. - Ја ти кажем, ћерко, можеш га вући за нос како ти је воља.

МАТИ: Ето ти оца, уклони се у другу собу док се с њим разговорим.

ДЕВОЈКА (*пољуби је у руку*): Слатка мамо, како сам срећна што ме Марић приси! (*Отиде.*)

МАТИ: Нисам ли ја срећна мати!

УГЛЕД 6.

ОТАЦ, ПРЕЂАШЊЕ

МАТИ: **Ј**еси ли и ти чуо каква се срећа појавила за нашу Јулку?

ОТАЦ: Каква?

МАТИ: Марић оће да је узме.

ОТАЦ: Којешта!

МАТИ: Ако је теби којешта, није мени. Ја оћу да имам зета господина.

ОТАЦ: Шта фантазираш?

МАТИ: Ти држиш да је то будалаштина?

ОТАЦ: Ја знам да Марић тражи десет хиљада.

МАТИ: Ал ако се буде у девојку заљубио?

ОТАЦ: Зашто се није заљубио досад?

МАТИ: То је ништа.

ОТАЦ: Ајд, остави се тога разговора.

МАТИ: Да, остави се тога! Треба да усрећимо дете.

ОТАЦ: дакле, шта би ти хтела, да покваримо прстен?

МАТИ: Дакако.

ОТАЦ: Јес чула, једанпут је било комендије у кући, више неће бити.

МАТИ: Али забога, кад је боља прилика.

ОТАЦ: Ти си луда жена, па мир!

ТЕТКА: Немој тако, Јово.

ОТАЦ: Ајде, ћути ми ти.

МАТИ: Јао, бог с тобом, човече, какав си ми ти отац, да не мариш за своје дете?

ОТАЦ: Него ти мариш.

МАТИ: Али кад је човек проси?

ОТАЦ: Је л' био овде?

МАТИ: Како ће да дође кад је девојка под прстеном?

ОТАЦ: Па откуд то изиђе да ће да је узме?

МАТИ: Ето, сека Марта зна, а зна и цела варош.

ТЕТКА: Јесте, Јово! Многи су били кад се о удадби Јулкиној говорило. Онда Марић рече: да сам знао, вели, да бије за мене дали, и ја би је искао.

ОТАЦ: Еј, ћурке женске, па из тога ви држите да ће он њу да проси. Човек је казао, као што сви обично фале девојку кад се удаје, а ви то држите за готове новце.

МАТИ: Он је човек поштен, неће да лаже.

ОТАЦ: Па шта је обећао? Није казао: идем да је иштем; него: и ја би је просио. Као бајаги, он се није могао упитати, да је хтео, него сад му је пало на памет кад се девојка прстеновала.

МАТИ: Е, да видиш како карте кажу.

ОТАЦ: А, карте су вама завртиле мозак? Немој ти гледати што је прилика него што карте кажу, пак ћеш добро проћи.

ТЕТКА: Јесте, Јово!

ОТАЦ: Но, сад мир, јер ако спопаднем тољагу биће вама обадвема доста. Гледај им ти посла; Најпре да ме протерају из куће: „Е, па остаде нам дете, па срамота од света, па ово, па оно,“ а сад, кад се како тако свршило, стале ту да ми зановећају. — Само ми једну реч више проговори, или коме кажи, пак ће се запрашити соба од тебе. *(Одлази.)*

ТЕТКА: Јако се наљутио.

МАТИ: Мани га збогом, не смем више о том спомињати.

УГЛЕД 7.

ДЕВОЈКА, ПРЕЂАШЊЕ

ДЕВОЈКА: та је тата тако викао?

МАТИ: Од Марића нема ништа.

ДЕВОЈКА: Забога, мамо, тако лепа прилика!

МАТИ: Ја знам, ал ти се не да отац ни осолити.

ДЕВОЈКА: Тако марите за мене! Та да вас псето толико служи, пак би се више бринули.

МАТИ: Јао, бог с тобом, ћерко, како то говориш?

ДЕВОЈКА: Па шта ме не дате кад ме човек иште.

МАТИ: Он те јошт није искао него је казао: да је знао, он би те сам узео. Па отац ти се боји: упустићемо ову прилику, а онај неће доћи, па шта ћемо онда.

ДЕВОЈКА: Како неће доћи, кад је казао?

МАТИ: Тражи јошт десет хиљада.

ДЕВОЈКА: Па додајте.

МАТИ: А откуда?

ДЕВОЈКА: Ако не пођем за Марића, ја ћу се убити, знате?

МАТИ: Кажи ти мени шта ћеш радити ако покваримо прстен, а Марић не дође?

ДЕВОЈКА: Ја ћу скочити у бунар од срамоте.

МАТИ: Е, видиш, ћерко, чувајмо оно што имамо у руци. Шта фали овом?

ДЕВОЈКА: Не фали му ништа, ал би волила за Марића.

МАТИ: Красан дечко, леп, смеран, да живиш код њега као госпођа.

ДЕВОЈКА: Мамо, и овај има каруце.

МАТИ: Е, видиш, па шта ћеш више.

ТЕТКА: И у картама стоје новци.

ДЕВОЈКА: Казивао ми је проводација.

МАТИ: Тако, ћерко, тако; знаш кад се онда покварило, били смо сви као убијени, па како би нам било да се опет случи.

ДЕВОЈКА: Е, па нека остане овај. Само да има друго име! Лазар, мамо, то не могу никако да трпим.

МАТИ: Па зови га Лазицом, Лаком, или како оћеш. И ја твом оцу кажем „Цицо“ место Ника, а тако и друге чине.

ТЕТКА: Мени мој каже „бабо,“ а ја њега „Мило“, па добро.

МАТИ: Та лако је за то, само нека је у другом добро.

ДЕВОЈКА (*подскакује*): Баш имам једно лепо име за њега!

ОДЈЕЛЕНИЈЕ ТРЕЋЕ
ШЕСТ НЕДЕЉА ПОСЛЕ ВЕНЧАЊА

УГЛЕД 1.*(Соба мужевља)*

МУЖ *(седи иа прегледа један протокол)*,
ЖЕНА ступи

ЖЕНА *(трчи к њему)*:

О

ткад те нисам видила!...

МУЖ: Има читаво по сâта.

ЖЕНА *(загрли га)*: Слатки мој Светозаре!

МУЖ: Бежи, видиш да имам посла.

ЖЕНА: Ти си мој медени Светозар.

МУЖ: Одлази, кад ти кажем.

ЖЕНА: Мило ми је кад сам код тебе, знаш?

МУЖ: Знам, знам; само ме остави.

ЖЕНА: Шта ћемо данас куавти?

МУЖ: Кувај што оћеш.

ЖЕНА: Ал' шта ти радо једеш?

МУЖ: Једем што ми се донесе.

ЖЕНА: Оћеш ли да ти скувам кокошку у расолу? *(Оће да га пољуби.)*

МУЖ: Мани се цмакања, молим те!

ЖЕНА: И два голупчета да испечем. *(Пољуби га.)*

МУЖ: Али, молим те и с тим твојим љубљењем.

ЖЕНА: Ја те милујем.

МУЖ: Сад ја немам друга посла него да стојим да ме милујеш.

ЖЕНА: Ти си моја сва радост на свету.

МУЖ: Молим те иди гледај посао; не тандрчи толико.

ЖЕНА: Зар ти мене не милујеш?

МУЖ: Е, не милујем!

ЖЕНА: Ах, какав си био кад си био младожења!

МУЖ (*смеши се*): То ти памтиш!

ЖЕНА: Како си ми лепо правио кур.

МУЖ: Знам, знам.

ЖЕНА: Памтиш ли кад си искао да ме пољубиш, а ја нисам допустила?

МУЖ: Памтим.

ЖЕНА: Ју, боже, како ми је било жао, али нисам смела!

МУЖ: Добро, добро.

ЖЕНА: Сад те могу миловати колико оћу, је л'? (*Оће да га пољуби.*)

МУЖ: Али, жено, - та доста већ.

ЖЕНА: Мени није доста, ти си мој муж. (*Опет му трчи.*)

МУЖ: Е, сад - знаш: посвирај, па и за појас задени.

ЖЕНА: Зашто си тако ладан спровођу мене?

МУЖ: Молим те иди у кујну, видиш да имам посла.

ЖЕНА: Макар ако се на мене срдеш, опет ћу да те пољубим. (*Љуби га.*)

МУЖ (*удара је лагано прстима*): Ајде, ајд', ајд'? (*Жена одлази.*)

МУЖ (*сам*): Е тако је, човек кад се жени мисли да лети по рају, а кад прође хука бука, па предузме као трговац протокол да види приход и расход, онда обори крила. Људи у браку не воде обично књиге и протоколе, а трговац, који не држи точне књиге сврх примања и издавања, најлакше банкротира. Но и да се уведе мода водити брачне

протоколе, како би изгледало? На пример: *Приход* „жена“. - *Расход* „свадба, јело, пиће, музика и проче“. - *Приход* „лепота“. *Расход* „кућевни пријатељи, многе визите, брига“. - *Приход* „љубов“. - *Расход* „својевољство, сваки час нове аљине, мазање“. *Приход* „деца“. *Расход* „бабица, колевка, апотека, неспавање, дојкиња“. - *Приход* „помоћница живота“. — *Расход* „знаци од ноктију, примјечаније како човеку нестаје косе на глави, лупање по кући, плач итд.“ О кад би сваки почео точан протокол водити шта у браку добија, и шта плаћа, то би човек толко имао читати докле не би од жене побегао. Но кад свет од толико година постоји и људи нису нашли за добро да се таково књиговодство заведе, нећу га ни ја уводити. Зато да гледам посао. (*Почне опет свој протокол прегледати и којешта уписивати.*)

УГЛЕД 2.

ЖЕНА, ПРЕЂАШЊИ

ЖЕНА: та ми помаже седити у кујни кад мије све овде памет?

(Мужу.) Кажи ми, молим те, зашто си тако невесео? *(Метне му руку на раме.)*

МУЖ: Остави ме да радим.

ЖЕНА: Ја знам, теби није до радње, него само тек тако.

МУЖ: Ајде збогом!

ЖЕНА: Ти се сртиш нешто.

МУЖ: Е, срдим да!

ЖЕНА *(мазећи се)*: Тако си ружан кад си срдит! Ниси леп, знаш. *(Дира га прстом по образу.)*

МУЖ: Иди, молим те, од мене.

ЖЕНА: Кажи ми шта је.

МУЖ: Ништа.

ЖЕНА: Јесам ли ти ја што крива?

МУЖ: Ниси.

ЖЕНА: Па зашто си срдит?

МУЖ: Та нисам срдит, разумеш ли?

ЖЕНА: Досад си ми свашта казивао, а сад нећеш.

МУЖ: Иди једанпут од мене.

ЖЕНА (*мазећи се*): Нећу да идем, знаш.

МУЖ (*устане*): Ти си беда на моју главу.

ЖЕНА: Шта ти је, молим те, зар тако треба?

МУЖ: Шта?

ЖЕНА: Док си био младожења: „Господична, ја ћу вама ово, ја ћу с вама овако,“ а сад нећеш ни да ме погедиш.

МУЖ: Ваљда ћу све у тебе да пиљим.

ЖЕНА: Ти кад си мислио тако, да се ниси ни женио.

МУЖ: Гле јако! А како би се ти удала?

ЖЕНА: О, мислиш ти да тебе није било, ја би плела седе косе? Мој драги, имала сам ја просиоца, те још какви!

МУЖ: Па си опет волила мене.

ЖЕНА: Дабоме да сам те волила. Тако ми треба, кад сам била луда, те сам пробирала.

МУЖ: Од тешкога пробирања најпосле спаде да те ја узмем.

ЖЕНА: Ко те је звао? Шта си облећао толико око тате?

МУЖ: А шта су они летили око мене? Има девојка ово, има оно. Гди су ти они многи новци?

ЖЕНА: А гди су теби они многи виногради, оне воденице, каруце, и шта ту нема? Најмио човека да лаже за њега.

МУЖ: Лагали су они који су казивали: „Све је њено и Божије, новци су готови“, докле нису преварили, па после ни честите постеље. Ајде, кажи, чим су те оправили, шта си донела?

ЖЕНА: А шта си ми ти купио откад сам доведена? Видиш, морам да ти кажем, срамота је, ни капу ми ниси јошт наручио.

МУЖ: Велика ствар! Зато паметно чине они који неће да се венчаду док се не положи новци. Какви су то послови? Човеку обећати, па после „што ти драго“.

ЖЕНА: Кој је јошт тај муж на свету, који својој жени капе не купује? Муж жени капу! Та да ти је стид да се на свет покажеш!

МУЖ: Како море, ти то говориш?

ЖЕНА: А како ти са мном поступаш? „Господична, молим за један пољубац; ја ћу умрети, ако вас не пољубим,“ а сад, кад га жена љуби, а он се туђи. Срам да те буде!

МУЖ: Знаш ли ти да сам ја муж у кући?

ЖЕНА: А знаш ли ти да сам ја жена у кући, а не слушкиња?

МУЖ: Ти си, ти си - луда!

ЖЕНА: Знам да сам луда. Друга би ти се уплела за то у косе.

МУЖ: Оћемо ли и даље овако?

ЖЕНА: Шта даље! Мало што си ме преварио него да држиш жену као скота, да ми ни оно не купиш што и последња има. Кажи ми како ми можеш у очи погледати?

МУЖ: Да га ђаво носи, и који те је донео на мој врат!

ЖЕНА: Бог убио, који ме је везао с тобом!

МУЖ (*тресе главом*): Боље да сам врат сломио, кад сам по тебе пошо.

ЖЕНА: Камо среће да те нисам ни познала. Муж, пак ни капу жени! О, је ли видио ко на свету ово чудо? Пак јошт узео он ту да се бури; мислиш, не знам ја мушко лукавство? Како је што крив, а он, да га не би жена питала, јошт с врати почне викати. - Гди си био синоћ, а? Јеси ли имао у џепу осам цвандика, гди су ти новци?

МУЖ: Видиш, много си ми донела, па треба да ти дам рачуна.

ЖЕНА: Мислиш не знам ја куд ти тумараш! Па онда човек је срдит, човек има посла, само да га не питам!

МУЖ: Ти све знаш.

ЖЕНА: Кад ми да цванцик, а њега стане дрека: Куд си толике новце дала; раширила си се, трошиш немилице; а кад он троши по осам цванцика, то је ништа.

МУЖ: Нисам ли дао за дрва?

ЖЕНА: О, дрва! Измисли још штогод.

МУЖ: С тобом може ђаво на крај изићи. (*Узме шешир.*)

ЖЕНА (*смеши се пакосно*): Видиш, како он зна! Сад имаш најбољу прилику да можеш на другу страну.

МУЖ: О женидбо, женидбо!

ЖЕНА: Дабогме, и други се људи жене, али купују жени што јој треба. - Шта си узео шешир? Иди, иди, да не издангубиш.

МУЖ: Дабогме, боље је седити на пенџеру.

ЖЕНА: Пак, ако седим, код мог пенџера седим. Да шта би ти хтео, да се затворим као ропкиња, и да век мој изем? Гледај, и то му је противно!

МУЖ (*слеже раменима*).

ЖЕНА: Ти кад си хтео да имаш слушкињу, да си тражио девојку просту, а не воспитану.

МУЖ: Видим како си воспитана.

ЖЕНА: Већ, каквом сам мужу пала у руке, заборавићу и

оно мало што сам знала.

МУЖ: Камо среће.

ЖЕНА: Дабогме, ти би јошт желио да умрем. Ал ја нећу да умрем, оћу да се гојим теби у инат.

МУЖ: Добро, добро!

ЖЕНА: Отишла сам у цркву, злоудно млада невеста, кад тамо, свака, свака боља од мене. Тек видим како се подмигују. Право имају: ко се неће подсмевати несрећи.

МУЖ: Верујем.

ЖЕНА: Верујеш, шта верујеш, да сам несрећа, је ли? Право имаш. - Красан муж, леп муж, благо мени како сам се усрећила!

МУЖ: Иди доврага!

ЖЕНА: То би ти желио, али ја нећу, знаш море, ја нећу!

УГЛЕД 3.

ПРОВОДАЦИЈА, ПРЕЂАШЊИ

ПРОВОДАЦИЈА: луга сам, слуга; како сте? Како се, то јест, наодите?

МУЖ: Врло добро, као што сте ми обрицали.

ЖЕНА: Да га ђаво носи, који ме је свезао!

ПРОВОДАЦИЈА (*слеже раменима*): Стара песма, то јест.

ЖЕНА: Гди су каруце, а гди су оне воденице, виногради, она силна рана? Лажљива траго!

МУЖ (*проводацију*): Напоље из куће!

ЖЕНА: Чекај да му кажем како ће свет варати. (*Подражава му.*) „Охо, снао, гле каквог сам ти момка довео; да видиш док му у кућу уђеш; хе, све је пуно и красно!“ Је л' ово та фаљена кућа? Срам да те буде!

ПРОВОДАЦИЈА: Али молим, то јест.

МУЖ: Лепу сте ми прилику препоручили! Није прошло ни шест недеља, пак гле што чини.

ПРОВОДАЦИЈА: Ви сте још срећни, то јест, други почну одма девети дан.

МУЖ: Тако ви радите? Напоље из куће!

ЖЕНА: Напоље!

(*Проводација побегне.*)

МУЖ: Проклет био кад је ступио на мој праг!

ЖЕНА: Лепо ме је уредио!

МУЖ: Тебе је уредио!

ЖЕНА: Ни капу жени, о свете!

МУЖ: Да ти враг носи капу!

ЖЕНА: Па, ајде, купи, де, што не купиш!

МУЖ: Доста!

ЖЕНА: А, то умете! Псовати, викати, ту сте неисказани.

МУЖ: Видиш ли онај штап тамо?

ЖЕНА: Ја знам, друго ниси ни научио него псовати и тући.

МУЖ: Доста!

ЖЕНА: А зашто доста? Због једне тричаве капе да се морамо свађати.

МУЖ: Доста, кад ти кажем!

ЖЕНА: Нећу да ћутим, знаш!

МУЖ: Оћеш ли да почнем другојачије?

ЖЕНА: Само пробај, пак ћеш видети шта ће бити. Срам да те буде!

УГЛЕД 4.

ОТАЦ, ПРЕЂАШЊИ

ОТАЦ: та је то, децо, ви као да се свађате, јао, јао!

МУЖ (*оцу*): Гди су новци?

ЖЕНА (*мужу*): Гди је капа?

ОТАЦ: Ког врага, шта је то?

МУЖ: Јесте ли ми при прстену обећали да ћете ми новце, кад оћу, положити?

ЖЕНА: Јеси ли ти мени казао да ми код тебе неће ништа фалити?

МУЖ: Је л' то лепо?

ЖЕНА: Је л' то поштено?

ОТАЦ: Овде мора човек да има три главе да вас разуме.

ЖЕНА: Гледајте, тато, молим вас, ни капу ми није купио, а камоли што друго!

МУЖ: Зато треба новце напред искати, а не да га после вуку за нос као магарца.

ОТАЦ: Јесте ли ви, децо, полудили?

МУЖ: Замазати човеку очи, па онда „на, рâни глобу“.

ЖЕНА: Назвао се тобож муж, па ни капу није вредан да купи.

МУЖ: Ти да ћутиш кад ја говорим!

ЖЕНА: О, како да није! Ја да ћутим, а он може говорити што оће.

МУЖ: Ја сам старији.

ЖЕНА: То ми је брига! Море, све ћу да кажем.

МУЖ: Доста!

ЖЕНА: Доста ти!

ОТАЦ: Децо, то ништа не ваља.

МУЖ: А ваља ли да обећате, па да преварите?

ЖЕНА: Је ли лепо да жени ни капу не купиш?

МУЖ: Ви сте ми отац!

ЖЕНА: Ти си ми муж!

ОТАЦ: Да вас враг носи, ја с вама не могу на крај изићи! (*Отиде.*)

ЖЕНА: Ето и оца ми отерао, јошт мало па ћеш и мене.

МУЖ: Море, жено, шта си ти почела?

ЖЕНА: А шта си ти толико узео једити ме?

МУЖ: Престани једанпут, море, то није лепо.

ЖЕНА: Да престанем; а гди је капа, а оћеш да идем довека у венчаним аљинама?

МУЖ: Та убио те Бог, тако да ти кажем, шта си донела, те си напала толико!

ЖЕНА: Тако! Изврћи само. Боље кажи: нећу да ти купим.

МУЖ: Па нећу, знаш.

ЖЕНА: Немој.

МУЖ: Нећу, да видим шта ћеш чинити.

ЖЕНА: О, како ти лепо стоји кад се накострешаш.

МУЖ: Бре, батине теби, па би била другојачија.

ЖЕНА: Неће да те Бог нанесе да пробаш, па би запамтио како се жена бије.

МУЖ: Јес чула?

ЖЕНА: Шта јес чула, шта је?

МУЖ: Оћеш престати, или нећеш?

ЖЕНА: Видиш ти, као да га се неко боји!

МУЖ: Оћеш престати, питам ја тебе?

ЖЕНА: Муж жени ни капу! О, о, о! Та смеје ти се свет, знаш ли, море?

УГЛЕД 5.

МАТИ, ПРЕЂАШЊИ

МАТИ: та је то? Шта чиниш ти с мојим дететом?

ЖЕНА: Одите, мамо, оће да ме изе. *(Плаче.)* Јошт ми ни капу није купио.

МАТИ: То је лепо! То је човек! Ја кад се с мојим тучем, бар знам зашто; а он због једне тричаве капе.

МУЖ: Шта ћете ви, мамо, овде?

МАТИ: Шта ћу? Оће да ми убије дете, па јошт има образа питати, гледајдер му ти посла.

МУЖ: Ви немате овде ништа заповедати.

МАТИ: Да шта, да ми изеш дете? Срам те било!

МУЖ: Ви да идете напоље из моје куће.

ЖЕНА *(трчи му ближе)*: Шта, мама напоље?

МАТИ: Срам да те буде!

ЖЕНА: Пре ћеш ти излетити.

МАТИ: Ни шест недеља нема, па си почео; а шта ће после бити?

ЖЕНА: Питајте га гди је синоћ био.

МАТИ: Упути се брже-боље, да не издангубиш.

МУЖ: О, налеле моје!

ЖЕНА: Гледајте га, јошт се он тужи!

МАТИ: Да га ђаво носи, и који те је први довео!

ЖЕНА: Онај нитков, онај, свему је он крив!

МУЖ: Е сад, или да се човек туче с њима, или да побегне.

МАТИ: Кога ћеш ти тући?

ЖЕНА: Све ми тим једнако прети.

МАТИ: Зар немаш шака да му покажеш како се туче (*подбочи се*), дед почни, да те видим!

МУЖ: Што човек више стоји, све је горе. (*Пође.*)

МАТИ: Стани, куд бежиш, кад си јунак?

ЖЕНА: Оди, да ти видимо поштење.

МУЖ: Бежи, Лазо, док си читав! (*Побегне.*)

МАТИ: Тако треба с њиме, пак ће знати уважавати жену.

